

**INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ
PROGRAM PRE ŽIAKOV S TELESNÝM
POSTIHNUTÍM PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE
A NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE**

„Cesta za zdravím“

Názov ŠkVP: „Cesta za zdravím“

Stupeň vzdelania : primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie
Dĺžka štúdia: 9 ročná
Vyučovací jazyk: slovenský
Študijná forma: denná
Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím
Súčasťou ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím sú aj triedy pre žiakov s autizmom s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia
Adresa: Budovateľská 1309, 093 01 Vranov nad Topľou
IČO: 17070244
Riaditeľ školy: Mgr.Malackaničová Mária – poverená riadením SŠ
Koordínátor pre tvorbu ŠkVP: Mgr. Kotvasová Martina, Mgr.Duranská Iveta
Kontakty: email: zspretpadic@stonline.sk
www.zspretpadic.edupage.org
tel.: 057/4885141

Zriadovateľ:

Názov: Obvodný úrad Prešov
Adresa: Tarasa Ševčenka 11, 081 01 Prešov
Kontakty: tel.: 051/7462707

Platnosť dokumentu: od 01.09. 2017

Mgr.Malackaničová Mária
poverená riadením SŠ

Záznamy o platnosti a revidovaní školského vzdelávacieho programu v ZŠ:

PLATNOSŤ ŠKVP Dátum	Revidovanie ŠKVP Dátum	ZAZNAMENÁVANIE INOVÁCIÍ ZMENY, ÚPRAVY
Pedagogická rada	25.08.2017	1.navýšenie hodín v 6. ročníku ZŠ pre žiakov s TP 2. V školskom roku 2016/2017 je inovovaný ŠVP pre prípravný ročník,1.,2.,5. a 6. ročník ZŠ pre žiakov s TP
Pedagogická rada	24.08.2017	1.navýšenie hodín v 7. ročníku ZŠ pre žiakov s TP – o 4 hodiny 2. V školskom roku 2017/2018 je inovovaný ŠVP pre 7. ročník ZŠ pre žiakov s TP

2016/2017 – navýšenie hodín:

Prípravný ročník – nemáme – inovované v školskom roku 2016/17

1. ročník – nemáme – inovované v školskom roku 2016/17
2. ročník – nemáme – inovované v školskom roku 2016/17
3. ročník – nemáme
4. ročník – nemáme
5. ročník – nemáme – inovované v školskom roku 2016/17
6. ročník – otvorený – inovovaný v školskom roku 2016/17
– navýšenie o 4 hodiny: 1h SJL, 1h MAT, 1h VYV, 1h ZRT
- 7.ročník - nemáme
8. ročník – nemáme
9. ročník – nemáme

2. V školskom roku 2016/2017 je inovovaný ŠVP pre prípravný ročník,1.,2.,5. a 6. ročník ZŠ pre žiakov s TP.

2017/2018 – navýšenie hodín:

7.ročník – inovovaný v školskom roku 2017/2018

– navýšenie o 4 hodiny: 1h SJL, 1h MAT, 2h NEJ

2. V školskom roku 2017/2018 je inovovaný ŠVP pre 7. ročník ZŠ pre žiakov s TP.

3.Škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7.ročníka ako druhý cudzí jazyk – nemecký jazyk a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne.

4.Vo vyučovacom predmete technika v 5.až 9.ročníku riaditeľ zohľadní aby boli zastúpené témy tematických celkov Technika Ekonomika domácnosti.

Úvod

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s telesným postihnutím (ďalej aj „žiak/žiaci s TP) sa postupuje podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie. Tento vzdelávací program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s telesným postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní.

Vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím sa uplatňuje pri vzdelávaní žiakov v základnej škole, t.j. v základnej škole pre žiakov s telesným postihnutím.

Charakteristika školy

Poslaním Spojenej školy je výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením, ktorým ich zdravotné znevýhodnenie nedovoľuje vzdelávať sa v bežných školách.

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím je jednou z organizačných zložiek Spojenej školy, Budovateľská 1309, Vranov nad Topľou, ktorej zriaďovateľom je Okresný úrad Prešov.

Spojená škola s organizačnými zložkami: Praktická škola, Špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Špeciálna materská škola je samostatnou rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou.

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím (ZŠ pre žiakov s TP) bola zriadená 01. 09. 1993. Súčasťou školy je Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, Školský klub detí a Školská jedáleň. Pri ZŠ pre žiakov s TP je zriadená aj elokovaná trieda pri Vranovskej nemocnici n.o., s priemerom 5 žiakov na deň. Obsah vzdelávania je prílohou tohto ŠkVP. Škola sa nachádza v okresnom meste Vranov nad Topľou, je jedinou svojho druhu v Prešovskom kraji.

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím poskytuje výchovu a vzdelávanie žiakom s telesným postihnutím a žiakom chorým a zdravotne oslabeným. Súčasťou ZŠ pre žiakov s TP sú od školského roku 2013/14 aj triedy pre žiakov s autizmom.

Základná škola pre žiakov s TP, Špeciálna základná škola pre žiakov s TP, ŠMŠ, Praktická škola a Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva sú umiestnené v 2 spoločných budovách. Budova č.1 je s bezbariérovými vstupmi, toaletami a výťahom. ZŠ využíva triedy, telocvičňu, počítačovú učebňu, multimediálnu učebňu, jazykovú učebňu, relaxačnú miestnosť Snoezelen, cvičnú kuchyňu, ŠKD. V priestoroch tejto budovy sa nachádza kancelária ČŠPP – psychológ, ako aj zdravotné oddelenie s rehabilitáciou, vodoliečbou, telocvičňou, miestnosť pre externých lekárov. V budove č. 2 ktorá je umiestnená v areáli školy sa nachádza kancelária ČŠPP – logopéd, špeciálny pedagóg, somatopéd. Nachádza sa tu aj kancelária riaditeľky Spojenej školy, kancelária hospodárky a ekonómky a sociálnej pracovníčky. Je tu umiestnená aj Špeciálna materská škola, triedy pre žiakov s autizmom. Žiaci využívajú všetky špeciálne učebne v budove č. 1. Škola má výdajnú školskú jedáleň. Učebne sú veľkosťou a zariadením prispôsobené počtu žiakov stanovených pre špeciálne školy s telesným a mentálnym postihnutím a pre žiakov s autizmom.

Špecifikom našej školy je nízky počet žiakov v triede, čo umožňuje učiteľovi individuálny prístup k žiakovi. Prispievame k zlepšeniu jeho zdravotného stavu a snažíme sa aby nedošlo k jeho regresu. Prostredníctvom oddelenia rehabilitácie v rámci ČŠPP a predmetu

zdravotná telesná výchova sa snažíme o rozvoj psychomotorických zručností žiakov. Škola ponúka žiakom záujmové krúžky, prihliadajúc na druh a stupeň ich postihnutia.

KRÚŽKY:

V školskom roku 2017/2018: Šikovniček výtvarný, Šikovniček tvorivý, Maškrtniček, Tanečný krúžok, Z rozprávky do rozprávky, Mladý spravodajca, Športovo-chovateľský krúžok.

Počas prestávok sú žiaci v triede, majú voľnosť, môžu sa hrať vlastné hry, alebo navštíviť kamarátov vo vedľajšej triede pod dohľadom službukonajúceho pedagogického dozoru. Prístup pedagógov k žiakom je demokratický a priateľský.

Charakteristika žiakov

ZŠ pre žiakov s TP zabezpečuje primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie podľa vzdelávacích programov pre žiakov bežnej ZŠ a pre žiakov s telesným postihnutím, žiakov chorých a zdravotne oslabených. Žiaci s telesným postihnutím plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím poskytuje výchovu a vzdelávanie žiakom s telesným postihnutím a žiakom chorým a zdravotne oslabeným. V triedach tejto školy sú žiaci vzdelávaní podľa

Štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie;

Školského vzdelávacieho programu - **Vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím pre primárne vzdelávanie /I.stupeň/ a nižšie stredné vzdelávanie /II.stupeň/; Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav. Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20277:13-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.**

Školu navštevujú žiaci 1. a 2. stupňa vo veku od 6 do 16 rokov, ktorí majú telesné, alebo viacnásobné postihnutie, deti choré, alebo zdravotne oslabené. Pochádzajú z Vranova nad Topľou a okolitých dedín Vranovského okresu.

(1) Úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy žiak získa primárne vzdelanie. Na vysvedčení v štvrtom ročníku sa do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“.

(2) Úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy získa žiak nižšie stredné vzdelanie poskytované základnou školou. Na vysvedčení sa do doložky uvedie: „Žiak získal nižšie stredné vzdelanie“.

(3) Ak žiak ukončí plnenie povinnej školskej dochádzky v nižšom ročníku ako deviatom ročníku, na vysvedčení z príslušného ročníka sa mu do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“.

(4) Žiakovi so zdravotným znevýhodnením, ktorý sa vzdelával podľa individuálneho vzdelávacieho programu, sa v doložke vysvedčenia uvedie: „Bol(a) vzdelávaný(á) podľa individuálneho vzdelávacieho programu“. Ak sa v individuálnom vzdelávacom programe úpravy vzdelávania žiaka vzťahujú len k niektorým vyučovacím predmetom, v doložke

vysvedčenia sa uvedie: „Bol(a) vzdelávaný(á) podľa individuálneho vzdelávacieho programu uplatňovaného v predmete (predmetoch) ...“. V doložke vysvedčenia žiaka so zdravotným znevýhodnením je možné uviesť aj ďalšie dôležité skutočnosti súvisiace s jeho vzdelávaním.

(5) Žiakovi, ktorý ukončil vzdelávanie v základnej škole, sa na vysvedčení uvedie, koľko rokov povinnej školskej dochádzky splnil. V doložke sa uvedie: „Žiak splnil.....rokov povinnej školskej dochádzky“.

(6) Žiak sa vzdeláva v štátnom jazyku – slovenský jazyk.

Škola má dlhoročné skúsenosti s prácou s deťmi so zdravotným znevýhodnením a postihnutím a každoročne sa ich snaží skvalitňovať.

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci s telesným postihnutím plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a na nižšom strednom stupni vzdelávania.

Strategickým cieľom školy je poskytnúť našim žiakom také vedomosti a zručnosti, aby sa mohli čo najviac a čo najsamostatnejšie začleniť do spoločnosti a do normálneho života. Aby mohli prežiť svoj život naplno a harmonicky, upevniť si sebavedomie a vytvoriť si vedomie vlastnej hodnoty, aby sa vnútorne vyrovnali so zdravotným postihnutím.

Školský vzdelávací program „Cesta za zdravím“ kladie dôraz na všestranný rozvoj osobnosti žiaka so zdravotným znevýhodnením, na rozvoj pozornosti, myslenia, predstavivosti, pamäte a orientácie v priestore. Na získanie pracovných a hygienických návykov podľa ich schopností a odstránenie alebo zmiernenie ich pohybového handicapu.

Ciele, ktoré si stanovila škola:

Činnosť v škole bude zameraná na:

- ✓ rozvoj slovnej zásoby, čitateľských a pisateľských zručností, rozvoj komunikačných schopností, aby sa vedeli orientovať v akejkolvek komunikačnej situácii, vedeli sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovať v praktickom živote
- ✓ nápravu narušenej komunikačnej schopnosti logopédom
- ✓ rozvoj jemnej a hrubej motoriky osvojovaním základných pracovných návykov a zručností, sebaobsluhy, používaním kompenzačných pomôcok,
- ✓ aplikáciu matematických vedomostí v bežných životných situáciách
- ✓ vedenie k vytrvalosti a sústavnosti pri plnení úloh
- ✓ výchovu osobnosti s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť zaujímajú významné miesto,
- ✓ dosiahnutie zvýšenej gramotnosti v oblasti IKT
- ✓ na kvalitnú prípravu v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov
- ✓ vedenie žiakov k tolerancii a ohľaduplnosti k iným ľuďom, ich kultúram a duchovným hodnotám
- ✓ zvýšenie účasti rodičov na daniach v škole, s cieľom nadviazať na domácu prípravu
- ✓ posilnenie demokratickej klímy v škole,
- ✓ posilnenie voľnočasových aktivít.

Neoddeliteľnou súčasťou činnosti školy, ktoré využívame pri plnení cieľov je špeciálno-pedagogická, psychologická a rehabilitačná starostlivosť v škole a ČSPP a rôzne kompenzačné aktivity. Používame rôzne špeciálne počítačové programy, kompenzačné pomôcky, špeciálne metódy a formy práce. Do výchovno-vzdelávacieho procesu chceme

začleniť arteterapiu a hipoterapiu. Dôležitú úlohu pri plnení cieľov má aj školský klub detí, záujmové útvary, jednotlivé akcie organizované počas školského roka.

Prostriedky a formy realizácie:

- ✓ Využívaním nových inovatívnych a špeciálnych metód.
- ✓ Tvorbou projektov.
- ✓ Využívaním práce v skupinách.
- ✓ Reflexiou – premýšľaním, rozjímaním, uvažovaním.

Zameranie školy

Uvedomujeme si, že naši žiaci majú v rámci zdravotného postihnutia veľmi rôznorodé vzdelávacie potreby, ktoré pri osvojovaní pracovných a hygienických návykov a odstraňovaní alebo zmiernovaní ich pohybového handicapu budeme rešpektovať. Sme partneri a máme spoločný cieľ - získať postihnutiu zodpovedajúce zručnosti, vedomosti a postoje, ktoré im umožnia čo najefektívnejšie začlenenie do života. Snažíme sa v škole vytvoriť demokratickú klímu, aby sme mohli poskytnúť žiakom kvalitné základy moderného všeobecného vzdelania zamerané pre ďalšie štúdium, ale aj k praktickému životu. Usilujeme sa o rozvoj osobnosti každého žiaka na základe pochopenia a prijatia všeobecným platných mravných noriem a princípov s dôrazom na zlepšenie zdravotného stavu.

Usilujeme sa o školu rodinného a priateľského charakteru, kde sa budú dobre cítiť žiaci, učitelia pracovníci školy a všetci, ktorí poctia návštevou našu školu.

Program primárneho vzdelávania je zostavený tak, aby zabezpečil hladký prechod z I. stupňa na II. stupeň prostredníctvom spolupráce učiteľov s rodinou a ČŠPP. Východiskom sú aktuálne skúsenosti žiaka, vedomosti, pojmy a záujmy, ktoré sú rozvíjané podľa jeho psychických a fyzických osobitostí a možností tak, aby sa dosiahol pevný základ pre jeho budúci úspech. Program je založený na princípe postupu od známeho k neznámemu pri nadobúdaní nových skúseností z pozorovania a zažitia aktivít a udalostí, ktoré sú spojené so životom dieťaťa a s jeho bezprostredným kultúrnym a prírodným prostredím. V tomto veku je pre deti dôležitá možnosť získať skúsenosti a zážitky vlastnými aktivitami, prostredníctvom zážitkového učenia v skupine rovesníkov. Vedomosti a praktické zručnosti, ktoré žiak získa aby čo najlepšie využil v ďalšom štúdiu na strednej škole.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy.

Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy.

3 Profil absolventa

Profil absolventa primárneho vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

Profil absolventa nižšieho stredného stupňa základnej školy zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- ✓ pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- ✓ vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- ✓ rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- ✓ využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- ✓ vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- ✓ získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- ✓ dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- ✓ rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- ✓ váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- ✓ správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- ✓ má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- ✓ dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- ✓ uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

Profil absolventa nižšieho stredného stupňa vzdelávania sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebvzdelávania v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- ✓ pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- ✓ vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- ✓ využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- ✓ používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- ✓ používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- ✓ vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- ✓ dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- ✓ uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- ✓ posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- ✓ chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- ✓ uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- ✓ prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- ✓ pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;

- ✓ má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Získané kompetencie žiaka menia svoju kvalitu (rozvíjajú sa) v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

Absolvent primárneho vzdelávania a nižšieho stredného vzdelávania má **osvojené tieto kľúčové spôsobilosti:**

Sociálne komunikačné spôsobilosti:

- > vyjadruje sa súvislé, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primerane svojmu zdravotnému postihnutiu,
- > dokáže určitý čas sústredene načúvať, reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- > uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- > rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- > na základnej úrovni využíva technické prostriedky medzi osobnej komunikácie,
- > rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- > v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty, týkajúce sa bežných životných situácií.

Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- > schopnosť používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách a schopnosť (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely) rozvíja si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie:

- > žiak vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- > ovláda základy potrebných počítačových aplikácií, vie používať kreslenie a písanie na počítači, dokáže komunikovať pomocou elektronických médií,
- > uvedomuje si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- > rozumie príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a mobilných telefónov.

Spôsobilosť učiť sa učiť sa:

- > získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- > na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a

efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky,

- > vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach, zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti.

Spôsobilosť riešiť problémy:

- > vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- > pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- > overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- > pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom.

Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti:

- > vytvára si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje žiacku sebadôveru a sebarozvoj,
- > uvedomuje si vlastné potreby a aktívne využíva svoje možnosti,
- > uvedomuje si svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- > sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností, aktívne si chráni svoje fyzické a duševné zdravie,
- > kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich modelov konania) a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- > uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje,
- > účinne spolupracuje v skupine, podieľa sa na vytváraní triednych a celoškolských pravidiel, je zodpovedný a dodržiava dohody,

Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- > dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- > dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- > uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- > cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- > pozná základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- > pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- > správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, sociálnym pozíciám a rolovým funkciám,
- > je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

4 Vzdelávacie oblasti

Pre žiakov s telesným postihnutím je do vzdelávacích oblastí začlenená oblasť **ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKÁ PODPORA**.

Hlavným špecifikom rámcových učebných plánov je vzdelávacia oblasť Špeciálnopedagogická podpora, ktorá zahŕňa **špecifické vyučovacie predmety**.

Špecifické vyučovacie predmety sú povinné. V prípade, ak poradenské zariadenie odporučí, že konkrétny žiak nepotrebuje niektorý zo špecifických vyučovacích predmetov, musí o tom vydať písomné vyjadrenie, ktoré škola vedie ako prílohu v Návrhu na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Hodiny určené na výučbu daného špecifického vyučovacieho predmetu, ktorý podľa vyjadrenia poradenského zariadenia žiak/žiaci nepotrebuje, sa použijú na:

- a) posilnenie výučby iných špecifických vyučovacích predmetov,
- b) posilnenie vyučovacích predmetov, na ktorých žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami nemôže napredovať v rámci bežných vyučovacích hodín a ktorý postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- c) vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do vzdelávacieho programu.

Škola žiakovi v školskej integrácii vytvára podmienky na plnenie obsahu špecifických vyučovacích predmetov. Spôsob plnenia obsahu a samotný obsah príslušného špecifického predmetu podľa potrieb žiaka na základe odporúčaní poradenského zariadenia sa uvedie v individuálnom vzdelávacom programe žiaka. Spôsob plnenia obsahu týchto predmetov môže byť na vyučovacej hodine, individuálne so školským špeciálnym pedagógom alebo špeciálnym pedagógom z poradenského centra v škole, alebo dochádzaním žiaka do poradenského zariadenia.

Na primárnom stupni vzdelávania sú do tejto vzdelávacej oblasti zaradené dva špecifické vyučovacie predmety: 1) **rozvíjanie komunikačnej schopnosti a grafomotorických**

zručností

2) **rozvíjanie pohybových zručností.**

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a grafomotorických zručností – cieľom špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a grafomotorických zručností je – dosiahnutie takej úrovne komunikácie, ktorá umožní žiakovi zvládnuť obsah učiva pre prípravu až 4. ročníka základnej školy, – rozvíjanie grafických zručností a rozvoj jemnej motoriky na uľahčenie osvojovania písania podľa individuálnych možností žiaka s telesným postihnutím. Špecifický predmet sa taktiež zameriava na skvalitňovanie zrakového, sluchového a hmatového vnímania, rozvíjanie poznávacích a vyjadrovacích schopností, vedie žiakov k samostatnej, kultivovanej, tvorivej, plynulej a zrozumiteľnej komunikácii. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a grafomotorických zručností má pripraviť žiakov s telesným postihnutím na to, aby sa v rámci svojej diagnózy, schopností a možností dokázali vyjadrovať ústnou i písomnou formou, boli spôsobilí získať informácie od iných ľudí priamo, pomocou oznamovacích prostriedkov či multimédií. Aby sa dokázali orientovať a

reagovať v bežnom prostredí pomocou verbálnej i neverbálnej komunikácie a ľahšie sa tak začlenili do spoločnosti.

Rozvíjanie pohybových zručností – cieľom špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie pohybových zručností je poskytnúť žiakom s telesným postihnutím možnosť v rámci svojho zdravotného obmedzenia získať základné pohybové zručnosti, zdokonaľiť správne držanie tela a koordináciu pohybov. Rozvíjať základné pohybové návyky, schopnosti a zručnosti. Cvičiť pohybovú pamäť a orientáciu v priestore. Prostredníctvom cvičenia napomáhať žiakom nadobudnúť a utvrdiť základné hygienické návyky, odolnosť a otužilosť organizmu a tým prispieť k celkovému upevňovaniu ich zdravia. Rozvíjanie pohybových zručností má pozitívne vplyvať na celkový rozvoj osobnosti žiaka s telesným postihnutím, posilňovať jeho zdravotný stav a pozitívny vzťah k aktívnemu pohybu

**VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S
TELESNÝM POSTIHNUTÍM PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE**

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRVOUKA
	PRÍRODOVEDA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ŠPECIÁLNO PEDAGOGICKÁ PODPORA	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI A GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
	ROZVÍJANIE POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ

Na nižšom stupni stredného vzdelávania je do vzdelávacej oblasti **Špeciálnopedagogická podpora** zaradený špecifický vyučovací predmet **zdravotná telesná výchova**.

Zdravotná telesná výchova svojím pôsobením prispieva k upevneniu optimálneho zdravotného stavu žiaka s telesným postihnutím, plní aj úlohu preventívnu, výchovnú, vzdelávaciu, sociálnu a psychologickú.

ZTV pozitívne ovplyvňuje:

- ✓ socializáciu žiaka,
- ✓ vytvára nové sociálne prostredie pre žiaka s TP a zvládanie vzťahov v ňom,
- ✓ podporuje vlastnú identitu žiaka,

- ✓ sebazpoznávanie a sebahodnotenie žiaka,
- ✓ skvalitňovanie správania sa a psychických funkcií žiaka.

Obsah vzdelávania zdravotnej telesnej výchovy pre žiakov s telesným postihnutím sa skladá z nasledovných teoretických a praktických celkov:

- **Teoretické učivo** -sprostredkováva teoretické poznatky z telesnej výchovy a športu.

Špeciálne učivo -tvorí základ vyučovania ZTV. Je to ucelený súbor cvičení, rôznych pohybových činností, ktoré svojim charakterom komplexne podporujú rozvoj motoriky, fyzickej zdatnosti, a sebaobsluhy. Napomáha skvalitňovaniu zdravotného stavu, podporuje rozvoj osobnosti žiaka s TP a pozitívne pôsobí na korekciu, resp. stabilizovanie rozsahu a prejavu zdravotného postihnutia.

- **Základné učivo** - vychádza z telesnej a športovej výchovy pre bežné základné školy s vylúčením nevhodných až kontraindikovaných (zakázaných) cvičení, činností, väzieb vo vzťahu k danému druhu zdravotného postihnutia. Tvoria ich poznatky a pohybové činnosti s cieľom, aby prispeli k vytvoreniu pozitívneho vzťahu žiaka k tejto činnosti a ich využívaniu vo voľnom čase, k vytvoreniu základnej predstavy o význame danej športovej a telovýchovnej disciplíny.

- **Výberové učivo** - v rámci tohto celku je cieľom poskytnúť žiakovi možnosť osvojiť si základy z niektorých športových disciplín, ako predpokladu pre budúcu športovú činnosť (záujmovú alebo aj perspektívne profesionálnu).

Vzhľadom na nehomogénnosť žiakov v triede/jednotlivých skupinách z aspektu druhu a stupňa telesného postihnutia, obsah vzdelávania tohto špecifického vyučovacieho predmetu nie je rozdelený do jednotlivých ročníkov.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S TELESNÝM POSTIHNUTÍM PRE NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	TECHNIKA
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA

5 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s telesným postihnutím sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené druhom a stupňom telesného postihnutia žiaka. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplnenie vôbec, v konkrétnom vyučovacom predmete je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program/individuálny vzdelávací program je dokument, v ktorom sa plánuje vzdelávanie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Podľa školského zákona sa podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu vzdeláva: - začlenený žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v bežnej triede základnej školy, t. j. v školskej integrácii, ak je to potrebné, - žiak so zdravotným znevýhodnením v špeciálnej triede základnej školy alebo v špeciálnej škole, ak zdravotné znevýhodnenie žiakovi znemožňuje vzdelávať sa podľa príslušného vzdelávacieho programu pre žiakov so zdravotným znevýhodnením. Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou dokumentácie tohto žiaka. Vypracúva ho škola (triedny učiteľ v spolupráci s ostatnými vyučujúcimi a školským špeciálnym pedagógom) spoločne so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie. Oboznamuje sa s ním aj zákonný zástupca žiaka. Tento program sa môže priebežne upravovať podľa aktuálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Individuálny výchovnovzdelávací program schvaľuje riaditeľ školy na celý školský rok alebo jeho časť na základe odporúčenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie. Podľa vyhlášky č. 326/2008 Z. z. o druhoch a náležitostiach vysvedčení a ostatných školských tlačív vrátane spôsobov ich evidencie a uloženia škola a školské zariadenie označujú pri správe registratúry individuálny výchovno-vzdelávací program individuálne začlenené ho žiaka ako registratúrny záznam bez trvalej dokumentárnej hodnoty s lehotou 5 rokov po ukončení štúdia.

6 Rámcový učebný plán

Rámcový učebný plán v školskom roku 2017/2018

Rámcový učebný plán pre žiakov s telesným postihnutím pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník Primárne vzdelávanie					Ročník Nižšie stredné vzdelávanie						
		prípravný	1.	2.	3.	4.	Σ	5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	5	9	8	7	7	36	5	5	4	5	5	24
	anglický jazyk				3	3	6	3	3	3	3	3	15
	nemecký jazyk									2			
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	4	4	4	4	20	4	4	4	4	5	21
	informatika				1	1	2	1	1	1	1		4
Človek a príroda	prvouka		1	2			3						
	prírodoveda				1	2	3						
	fyzika								2	1	2	1	6
	chémia									2	2	1	5
	biológia							2	1	2	1	1	7
Človek a spoločnosť	vlastiveda				1	2	3						
	dejepis							1	1	1	1	2	6
	geografia							2	1	1	1	1	6
	občianska náuka								1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	etická výchova / náboženská výchova		1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1			1	1	3						
	technika							1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	2	2	2	1	1	8	1	1	1	1	1	5
Špeciálnopedagogická podpora	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a grafomotorických zručností	3	3	2	2	2	12						
	rozvíjanie pohybových zručností	2	2	2	2	2	10						
	zdravotná telesná výchova							2	2	2	2	2	10
základ		18	23	22	25	27	115	24	25	26	27	25	127
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	1	1	1	1	6	3	4	4	3	5	19
Spolu:		20	24	23	26	28	121	27	29	30	30	30	146

Poznámky

1. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
2. Vyučovacie hodiny špecifických vyučovacích predmetov rozvíjanie komunikačnej schopnosti a grafomotorických zručností a rozvíjanie pohybových zručností sú delené najviac na dve skupiny.
3. V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu technika sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom žiakov 6. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
4. Vo vyučovacom predmete technika riaditeľ školy zohľadní možnosti žiakov, personálno-odborné a materiálno-technické podmienky školy tak, aby v každom ročníku boli zastúpené témy tematických celkov Technika a Ekonomika domácnosti.
5. Vyučovacie hodiny špecifického vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova je možné deliť na skupiny s maximálnym počtom v skupine 8 žiakov. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.
6. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.

Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:

- ✓ opakovanie a upevňovanie učiva;
- ✓ vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu;
- ✓ vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe;
- ✓ vyučovacie predmety, ktorých obsah je doplnením vyučovacieho predmetu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí nemôžu napredovať v rámci bežných vyučovacích hodín a ktorí postupujú podľa individuálnych vzdelávacích programov.

7. Škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7. – 9. ročníka ako druhý cudzí jazyk jeden z jazykov: francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk podľa možností školy a záujmu žiakov, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne.
8. Škola môže pri tvorbe školského vzdelávacieho programu rozdeliť hodinové dotácie a vzdelávacie štandardy na celý stupeň vzdelávania pri zachovaní postupnosti jednotlivých vzdelávacích štandardov a celkového počtu vyučovacích hodín jednotlivých vyučovacích predmetov za predpokladu, že zachová ich vnútornú logickú štruktúru a zásadu veku primeranosti.
9. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.

Prierezové témy:

- *OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ /OSR/*
- *ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA /ENV/*
- *MEDIÁLNA VÝCHOVA /MDV/*
- *MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA /MUV/*
- *DOPRAVNÁ VÝCHOVA /DOV/*
- *OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA /OZO/*
- *REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ LUDOVÁ KULTÚRA /RLK/*
- *TVORBA PROJEKTOV A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI /TBZ/*
- *VÝCHOVA K ĽUDSKÝM PRÁVAM /VLV/*
- *FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ /FIG/*
- *GLOBÁLNE VZDELÁVANIE /GV/*
- *DROGOVÁ PREVENCIA /DP/*

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Učiteľ zváži zaradenie jednotlivých prierezových tém, podľa predmetu, zloženia triedy a vhodnosti. Ide o nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova /ENV/

Táto prierezová téma prispieva k formovaniu a rozvíjaniu ekologického vedomia žiakov. Smeruje k tomu, aby žiaci pochopili, že sú súčasťou prírody, uvedomili si význam prírody pre život človeka a nevyhnutnosť chrániť životné prostredie. Cieľom je rozvíjať u žiakov lásku k prírode a vychovávať ich k vedomej ochrane prírody. Environmentálnu výchovu je najvhodnejšie zaradiť do vecného učenia, pracovnej výchovy.

Dopravná výchova /DOV/

Naším žiakom je neustále potrebné zdôrazňovať správanie sa chodca na verejných priestranstvách, cestných komunikáciách a v dopravných prostriedkoch. Našou úlohou je oboznamovať žiakov so základnými pravidlami cestnej premávky, naučiť ich bezpečne sa správať na cestách a v situáciách, ktoré na nich vznikajú. Dopravná výchova má prispieť ku komplexnej výchove žiakov ako aktívnych účastníkov cestnej premávky. Dopravná výchova bude tvoriť súčasť telesnej výchovy, vecného učenia, ale aj matematiky, slovenského jazyka a pracovného vyučovania.

Multikulturná výchova /MUV/

Tradičná kultúrna rozmanitosť Slovenska sa prehlbuje vďaka otváraniu slovenskej spoločnosti s pomocou médií, vďaka voľnejšiemu pohybu osôb a rozvoju turistiky. Pomáha aj medzinárodná spolupráca, migrácia príslušníkov blízkych i vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr. Pestrosť kultúr v rámci jednotného právneho systému je dôležité zachovať, aby sa prehlboval humanistický a tvorivý charakter kultúry Slovenskej republiky. Kultúrne prostredie Slovenska bolo a je často hlboko tolerantné voči príslušníkom iných kultúr, stále je však poznačené aj neznášanlivosťou. Multikulturnú výchovu začleníme do jednotlivých učebných osnov predmetov vecné učenie, telesná výchova, hudobná a výtvarná výchova.

Hlavné ciele prierezovej témy multikulturná výchova vo vyššom sekundárnom vzdelávaní:

- ✓ Viesť žiakov k pochopeniu a rešpektovaniu faktu kultúrnej rozmanitosti.

- ✓ Rozvíjať sebareflexiu, ktorá povedie k uvedomeniu si koreňov, možností, obmedzení i premien vlastnej kultúrnej identity.
- ✓ Podnecovať a rozvíjať u nich tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr.
- ✓ Rozvíjať schopnosť pochopenia pre odlišnú kultúru a odlišný životný štýl.
- ✓ Rozvíjať tolerantné postoje k príslušníkom iných kultúr pri uvedomovaní si a zachovávaní vlastnej kultúrnej identity.
- ✓ Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú, alebo môžu prísť do styku.
- ✓ Poskytovať podnety pre tvorbu vyargumentovaných postojov k odlišným kultúram. Podporovať samostatné kritické myslenie.
- ✓ Konečným cieľom je rozvíjať schopnosť komunikovať a spolupracovať s nositeľmi iných kultúr v bezpečnom prostredí tolerancie a vzájomnej úcty.

Multikultúrna výchova rozvíja v prvom rade kultúrne kompetencie našich žiakov, osobné, sociálne a komunikačné kompetencie. Ciele prierezovej témy vychádzajú z neopakovateľnej hodnoty individuálneho ľudského života, z hodnoty komunity ako prirodzeného prostredia pre človeka, z rešpektu voči individuálnym potrebám človeka a z faktu rovnosti ľudí pred platnými zákonmi. Pri realizácii multikultúrnej výchovy rešpektujeme lokálne podmienky a spolupracujeme s inými verejnými, štátnymi i mimovládnyimi organizáciami v regióne. Svoje ciele napĺňa v celej spoločnosti, nielen v regiónoch, kde žijú menšiny.

Mediálna výchova /MDV/ vzdelávania realizuje ako integrálna súčasť obsahu viacerých vzdelávacích oblastí - jazyk a komunikácia, umenie a kultúra, matematika a práca s informáciami, človek a hodnoty, človek a spoločnosť. Je možné ju uskutočňovať formou projektov, kurzu, seminára a iných školských aktivít (napr. mediálna kampaň na podporu verejnoprospešnej akcie...). Okrem toho mediálna výchova môže mať aj formu samostatného voliteľného predmetu. Mediálnu výchovu využijeme v matematike, estetických predmetoch, v umeleckých krúžkoch.

V ZŠ škole ide o ďalšie zvyšovanie mediálnej gramotnosti žiakov v smere orientácie na reflexiu pôsobenia médií, rozvoja schopností a zručností potrebných k samostatnej tvorbe mediálnych produktov, nasmerovaniu k (celoživotnému) kritickému prístupu pri práci s informáciami a prehĺbeniu nadobudnutého povedomia o dôležitosti a vplyve médií na osobnosť jednotlivca a spoločnosť.

Primárnym cieľom mediálnej výchovy v ZŠ je podpora a rozvíjanie mediálnej gramotnosti u žiakov prostredníctvom nadobúdania a prehĺbovania úrovne mediálnych kompetencií, t.j. schopnosti prijímať, analyzovať a hodnotiť širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova tak napomáha rozvoju schopnosti žiakov disponovať nástrojmi, ktoré pomáhajú zvládnuť orientáciu a existenciu v mediálnom svete.

Prostredníctvom mediálnej výchovy vedieme žiakov k:

- ✓ kompetentnému zaobchádzaniu s médiami - kritickému a aktívnemu využívaniu médií a ich produktov
- ✓ uvedomeniu si vplyvu médií na život jednotlivca a spoločnosti, na verejnú mienku, vzťahy
- ✓ médií a politiky (prepojenie mediálnych obsahov s politikou)
- ✓ praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať, verejne vystupovať
- ✓ zaujatiu racionálneho postoja k „novým médiám“ vedieť ich využívať, poznať nebezpečenstvá
- ✓ ich zneužívania a vedieť sa efektívne brániť.

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

Prelína sa celým vzdelávaním. Jej cieľom je prispieť ku komplexnému osobnostnému rastu žiaka a rozvoju jeho životných zručností. Uplatňovaním tejto prierezovej témy v praktickej škole sa vytvára prostredie pre podporu individuality a zdravého sebedomia žiaka na jednej strane a rozvoj zmyslu pre spoločnosť založenej na rovnosti a tolerancii na druhej strane. Osobnostný a sociálny rozvoj začleníme do vecného učenia, literárnej výchovy.

Cieľom jej uplatňovania je nasmerovať žiakov k:

- ✓ porozumeniu sebe a iným
- ✓ získavaniu pozitívneho postoja k sebe a druhým
- ✓ zvládaniu vlastného správania
- ✓ formovaniu dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej
- ✓ rozvíjaniu základných zručností komunikácie a vzájomnej spolupráce
- ✓ získaniu základných sociálnych zručností pre riešenie rôznych situácií
- ✓ akceptácii rôznych typov ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
- ✓ uplatňovaniu základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote

Profilácia žiaka :

- ✓ chápe svoj telesný, psychologický a sociálny vývin a svoju jedinečnosť ako individuality
- ✓ dokáže vyhodnotiť etiku svojho správania a konania a posúdiť, čo je dobré a zlé, čo prejaví v regulácii svojho správania
- ✓ využíva nadobudnuté sociálne zručnosti v svojich rôznych životných situáciách
- ✓ uplatňuje svoje práva a snaží sa rešpektovať aj práva ostatných
- ✓ pozná svoj individuálny štýl učenia a dokáže ho využiť na rozvoj svojho vzdelanostného potenciálu
- ✓ vie pracovať ako aktívny člen skupiny a akceptuje pravidlá skupinovej práce
- ✓ uprednostňuje predchádzanie problémov a konfliktov alebo je pripravený nájsť možnosti ich vhodného riešenia
- ✓ uvedomuje si dôležitosť a nadobudol predpoklady pre uprednostňovanie zodpovedného prístupu k svojmu zdraviu a zdraviu iných ľudí.

Ochrana života a zdravia /OZO/

Ochrana života človeka a jeho zdravia rozvíja postoje, vedomosti, a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne nepredvídané udalosti môžu vzniknúť pri pobyte v prírode, či na akciách a aktivitách realizovaný praktickou školou. Ochrana života a zdravia včleníme do predmetov telesná výchovy, vecné učenie, telovýchovných krúžkov.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti /TBZ/

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Hlavným cieľom je, aby žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili sa riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod.

Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií a ďalšie spôsobilosti, napríklad dokážu:

- ✓ vhodným spôsobom zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt,
- ✓ zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznajú ich funkciu, formálnu úpravu a vedia ju aplikovať,
- ✓ vytvoriť základné písomnosti osobnej agendy v elektronickej podobe,
- ✓ pri tvorbe osobnej agendy využiť nástroje IKT,
- ✓ identifikovať a popísať problém, podstatu javu,
- ✓ navrhnúť postup riešenia problému a spracovať algoritmus,
- ✓ získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich,
- ✓ na základe získaných informácií formulovať jednoduché uzávery,
- ✓ na základe stanovených kritérií posúdiť rôzne riešenia a ich kvalitu,
- ✓ kultivovane prezentovať svoje produkty, názory,
- ✓ prijať kompromis alebo stanovisko inej strany,
- ✓ poznať základy jednoduchej argumentácie a vie ich použiť na obhájenie vlastného postoja,
- ✓ využívať rôzne typy prezentácií,
- ✓ aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojho výskumu
- ✓ proaktívne riadiť (zahŕňa zručnosti ako je plánovanie, organizovanie, riadenie, vedenie a poverovanie), prezentáciou predstaviť výsledky svojej práce širšej verejnosti,
- ✓ chápať a rešpektovať hodnoty duševného vlastníctva.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra /RLK/

Postupne ju začleňujeme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov. Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.

Edukačná činnosť je zameraná na to aby žiaci v základnej škole v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, mesta – na funkčné využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj – kraj, kde žijem; škola a jej okolie; moja trieda; obec, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.), história, (osídlenie), povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej flóru a faunu – význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov – objavujeme Slovensko – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; povestami opradené pohoria – cestujeme po Slovensku – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; zvyky a tradície; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); pripomíname si našich predkov – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma – RODINA – rodom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.

Výchova k ľudským právam /VLV/

Začleňujeme ju do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov. Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam v školách (a nielen v nich) je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Finančná gramotnosť /FIG/

Začleníme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov – no najviac v predmete matematika. Finančnou gramotnosťou učíme žiakov využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Globálne vzdelávanie /GV/

Začleňujeme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov – no najviac v predmete vlastiveda, prírodoveda, prírodopis, geografia, fyzika, matematika, výtvarná výchova, občianska výchova prevažne na 2.st. ZŠ.

Globálne vzdelávanie je vzdelávanie, ktoré zdôrazňuje globálny kontext v učení (sa). Prostredníctvom neho dochádza k zvyšovaniu povedomia o globálnych témach, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, k rozvoju jeho kritického myslenia v týchto témach a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta. Témy globálneho vzdelávania poskytujú priestor na zmenu postojov jednotlivca a posilňujú uvedomenie si svojej vlastnej úlohy vlastnej úlohy vo svete a spoločnosti. Motivuje ňou žiakov k zodpovednosti a k osvojeniu si hodnôt aktívneho globálneho človeka.

Drogová prevencia /DP/

Celosvetový, európsky a národný problém. Zaradením prierezovej témy sa snažíme žiakov vystríhať pred nebezpečenstvom požívania drog, omamných a psychotropných látok. Na riziká s ich užívaním, skvalitňovanie intervencie, prevencie aby sme pomohli zredukovať škody napáchané drogami. Podstatnou je pre nás informovanosť a prístup k poznatkom, ktoré sa snažíme prezentovať naším žiakom vhodnou formou so zreteľom na individuálny prístup. DROGY začleníme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov.

7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s telesným postihnutím

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s telesným postihnutím je potrebné mať na zreteli, či ide o žiaka, ktorý má z hľadiska prognózy:

- telesné postihnutie, ktoré má relatívne stabilizovaný charakter,
- telesné postihnutie, kde sa liečbou dosahuje zlepšenie stavu jedinca,
- telesné postihnutie, pri ktorom sa stav jedinca zhoršuje.

Pri telesnom postihnutí môže ísť o poruchy chôdze, rovnováhy, hybnosti, imobilitu, chyby tvaru lebky, poruchy deformujúce a detskú mozgovú obrnu, ktorá je považovaná za jednu z najčastejších príčin vrodeného telesného postihnutia.

V pedagogickej praxi sa vychádza z toho, či žiak s telesným postihnutím dokáže:

1. udržať polohu tela v sede a v stoji - problémy môžu nastať v tom, že neudrží vzpriamený trup a hlavu, takže potrebuje oporu, nie je schopný stáť alebo stojí len s oporou,
2. vykonávať lokomočné pohyby, pričom môže byť neschopný chodiť s pomocou – je imobilný, schopný chodiť s pomocou (druhej osoby, barly) – čiastočne mobilný, schopný chodiť samostatne – mobilný,
3. vykonávať manipulačné pohyby – obmedzenie podľa druhu rozsahu porúch hybnosti horných končatín.

Východiskom pri výchove a vzdelávaní konkrétneho žiaka s telesným postihnutím, je zhodnotenie jeho aktuálneho zdravotného stavu (lekárska, psychologická a špeciálnopedagogická diagnóza) a z toho vyplývajúce možnosti vzdelávania.

Žiak s telesným postihnutím môže byť vzdelávaný

- a) v základnej škole pre žiakov s telesným postihnutím,
- b) v špeciálnej triede pre žiakov s telesným postihnutím v základnej škole,
- c) v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii.

Podmienkou prijatia žiaka do základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím, je špeciálnopedagogická diagnostika, v prípade potreby aj psychologická diagnostika vykonaná v školskom zariadení výchovného poradenstva a prevencie, odborná lekárska diagnostika a písomná žiadosť rodiča alebo zákonného zástupcu.

Žiak prostredníctvom špecifických predmetov získava podľa svojich schopností pracovné a hygienické návyky, odstraňuje alebo zmierňuje sa jeho pohybové obmedzenie.

Špecifické vyučovacie predmety napomáhajú žiakovi rozvíjať aj pozornosť, predstavivosť, pamäť a orientáciu v priestore.

Žiakovi s telesným postihnutím s narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje logopedickú intervenciu školský logopéd.

Školský špeciálny pedagóg sa podieľa na tvorbe IVP spolu s triednym učiteľom alebo vyučujúcimi jednotlivých predmetov, individuálne pracuje so žiakom s telesným postihnutím podľa výsledkov lekárskej a špeciálnopedagogickej diagnostiky. Metodicky vedie učiteľov, spolupracuje s rodičmi žiaka a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, ktoré vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu žiaka. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto IVP oboznámiť.

Žiak s TP plní rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bez zdravotného znevýhodnenia (ZZ) v bežnej základnej škole. To znamená, že vzdelávacie štandardy (obsahový štandard a výkonový štandard) pre žiakov s TP sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia.

Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené druhom a stupňom telesného postihnutia žiaka. To znamená, že žiak s TP môže iba čiastočne plniť jednotlivé výkony vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplniť vôbec v konkrétnom vyučovacom predmete. V takom prípade je žiak na základe lekárskeho potvrdenia od daného predmetu oslobodený alebo postupuje podľa úpravy učebných osnov.

Úprava podmienok výučby žiaka s TP by mala byť zameraná na formálnu úpravu zadania úloh, časový limit a kompenzačné a špeciálne učebné pomôcky a úpravu prostredia.

Formálna úprava zadania úloh – formálne úpravy sa môžu týkať zväčšenia písma textu, členenie textu zadania úloh, úpravy riadkovania, zvýraznenia kľúčových slov v zadaní a iné.

Predĺžený časový limit na vykonanie zadaných úloh – predĺžený čas je potrebný predovšetkým kvôli pomalšiemu tempu práce žiakov s TP a je určený aj na oddych, na chvíľkové prerušenie práce.

Kompenzačné a špeciálne učebné pomôcky – čiastočne vyrovnávajú obmedzenie žiakov s TP, sú určené podľa individuálnej potreby žiaka špeciálnym pedagógom alebo školským

zariadením výchovného poradenstva a prevencie, v starostlivosti ktorého sa žiak s TP nachádza.

Úprava prostredia a pracovného miesta – bezbariérový prístup do budovy školy, triedy, jedálne a potrebných miestností (ak si to TP žiaka vyžaduje), polohovacia lavica/stoly s nastaviteľným sklonom a výškou pracovnej dosky, stoličky a iné.

Pre žiaka s TP je niekedy nevyhnutná „**asistencia**“ zameraná na:

- a) osobnú asistenciu – pomáha v orientácii v priestore, pri hygiene,
- b) technickú asistenciu – poverená osoba zodpovedá za funkčnosť technických pomôcok, ktoré žiak s TP používa počas výchovno-vzdelávacieho procesu.

Žiakovi s TP s narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje logopedickú intervenciu školský logopéd.

Obsah vzdelávania žiakov s TP vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím, ide najmä o **špecifické vyučovacie predmety: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a grafomotorických zručností, Rozvíjanie pohybových zručností.**

Pri vzdelávaní žiaka s telesným postihnutím je dôležité, aby pedagóg, ktorý žiaka vzdeláva:

- ✓ akceptoval problémy žiaka spojené s jeho telesným postihnutím,
- ✓ rešpektoval špecifiká osobnosti žiaka s telesným postihnutím, dôkladne sa oboznámil s diagnózou a prognózou žiaka s telesným postihnutím,
- ✓ zohľadňoval špeciálno-pedagogické potreby žiaka, ktoré vyplývajú z jeho telesného postihnutia,
- ✓ rešpektoval správanie a prejavy žiaka spôsobené jeho telesným postihnutím,
- ✓ podporoval a primerane usmerňoval sebarealizáciu žiaka,
- ✓ povzbudzoval žiaka a vytváral podmienky a príležitosti pre jeho pozitívne hodnotenie,
- ✓ oslovoval ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov,
- ✓ viedol žiaka k samostatnosti a primeranému sebahodnoteniu,
- ✓ kládol na žiaka primerané požiadavky, vyžadoval činnosti, ktoré môže s primeranou individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť,
- ✓ umiestnil žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- ✓ pri práci so žiakom používal vhodné učebné a kompenzačné pomôcky a učil ho s nimi pracovať aj samostatne,
- ✓ pravidelne informoval rodičov o činnosti a vzdelávacích výsledkoch žiaka

Okrem tradičných pedagogických metód bežne uplatňujeme aj **špeciálnopedagogické metódy a postupy**. Pri vzdelávaní a výchove žiakov s telesným, mentálnym postihnutím používame aj alternatívne postupy, ktoré sú zväčša interdisciplinárne. Kombinujú sa poznatky a postupy z oblasti pedagogiky, psychológie, rehabilitácie, zdravotníctva a sociálnej práce.

Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva

Poskytuje:

- ✓ komplexnú špeciálno-pedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť,

- ✓ súbor špeciálno-pedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím vrátane detí s vývinovými poruchami s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu.

Klientelu ČŠPP tvoria deti a žiaci od 2 rokov do ukončenia prípravy na povolanie. Patria sem:

- ✓ deti a žiaci telesne postihnutí,
- ✓ deti a žiaci mentálne postihnutí,
- ✓ deti a žiaci viacnásobne postihnutí,
- ✓ deti s miernymi poruchami zraku a sluchu,
- ✓ deti a žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- ✓ deti a žiaci s poruchami učenia,
- ✓ deti s poruchou aktivity a pozornosti,
- ✓ deti a žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- ✓ deti a žiaci chorí a zdravotne oslabení.
- ✓

V ČŠPP pracujú títo odborní zamestnanci: *psychológ, somatopéd, logopéd, psychopéd, sociálny pracovník a rehabilitačný pracovník.*

Prioritné činnosti ČŠPP:

- ✓ poskytovanie psychologických a špeciálno-pedagogických vyšetrení za účelom vyjadrenia stanoviska k:
- ✓ prijatiu dieťaťa / žiaka /do špeciálnej základnej školy,
- ✓ individuálnej integrácii žiaka v základnej škole,
- ✓ integrácii v špeciálnej triede ZŠ,
- ✓ diagnostika a korekcia pre žiakov so zdravotným postihnutím a vývinovými poruchami,
- ✓ diagnostika a korekcia pre žiakov s čiastočným oslabením výkonu,
- ✓ poskytovanie logopedickej diagnostiky a korekcie,
- ✓ konzultácie a poradenstvo predškolským zariadeniam, základným a stredným školám
- ✓ spolupráca so zariadeniami výchovy a prevencie, pediatrami, detským neurológom, rehabilitačným lekárom, pedopsychiatrom a ďalšími odbornými lekármi, referentmi sociálnej kurately.

Činnosť sociálneho pracovníka je zameraná na: vedenie klientely v ČŠPP, získavanie anamnestických údajov o klientoch, spracovanie písomného záznamu informácií o klientovi, poskytovanie komplexného sociálneho poradenstva, spolupráca so špeciálnymi pedagógmi, zdravotníkmi, spolupráca s rôznymi inštitúciami odborov sociálnych vecí, archivácia písomnej dokumentácie klientely ČŠPP, vypracovanie odporúčaní a potvrdení pre potreby školských zariadení, úradov, sociálnych poisťovní v rámci uplatňovania sociálnych kompenzácií.

Klienti ČŠPP sú do poradenského zariadenie prijímaní na základe odporúčania:

- ✓ rodiča/zákonného zástupcu klienta,
- ✓ lekára pre deti a dorast alebo odborného lekára,
- ✓ materskej, základnej a strednej školy, odborného učilišťa.

Školský klub detí

Školský klub detí /ŠKD/ zabezpečuje pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku, výchovu a vzdelávanie v čase mimo vyučovania v popoludňajších hodinách. Činnosti, ktoré prebiehajú popoludní sa riadia výchovným programom. Sú to činnosti: vzdelávacia, záujmová, príležitostná, individuálna, odpočinková, sebaobslužná.

Cieľom ŠKD je:

- 1.rozvoj osobnosti človeka a jej rešpektovanie,
- 2.umožnenie sebarealizácie detí v skupinových individuálnych, riadených alebo spontánnych aktivitách,
- 3.vedenie detí k účinnému využívaniu voľného času, rozvoju tvorivosti a fantázie,
- 4.prevenca sociálne patologických javov,
- 5.začlenenie ekologickej a dopravnej výchovy do činností klubu,
- 6.utváranie pozitívnych vzťahov medzi deťmi,
- 7.rozvoj komunikačných zručností a komunikatívnych kompetencií, ktoré vedú k rozvoju verbálnej aj neverbálnej komunikácie detí /viac v ŠkVP pre ŠKD/.

Školský klub detí je dôležitý výchovný partner rodiny a školy.

Snoezelen

Prvky koncepcie Snoezelen v miestnosti Snoezelen využívajú v edukačnom procese a podporných terapeutických aktivitách všetky zložky Spojenej školy, Budovateľská 1309 Vranov nad Topľou.

Ide o pomerne novú netradičnú formu práce s ľuďmi s postihnutím, ktorá vychádza z ich možností a schopností a snaží sa rešpektovať ich záujmy. Celá koncepcia Snoezelen je založená na celostnom prístupe, naplňuje potreby prijatia a porozumenia klienta v atmosfére dôvery a uvoľnenosti. V Snoezelen sa spájajú terapeutické s prvkami špeciálne – a liečebno-pedagogickými, s možnosťou ich prispôsobenia špecifickému postihnutiu.

Viac ako iné terapeutické smery si vyžaduje upravené prostredie a špecifické vybavenie. Snoezelen sa vykonáva v špeciálne zariadenej miestnosti, v pokojnej, uvoľnenej a príjemnej atmosfére, kde sú zmysly stimulované hudbou, svetelnými efektmi, ľahkými vibráciami, príjemnými vôňami, možnosťou polohovania a bazálnej stimulácie.

Hlavným cieľom Snoezelen je zlepšenie kvality života a rozvoj osobnosti ľudí s postihnutím. Keďže Snoezelen sprostredkúva stimuláciu zmyslov bez nutnosti intelektuálneho chápania, je účinnou metódou aj u ľudí s ťažšou formou postihnutia, s poruchami senzorickej integrácie a výrazným komunikačným deficitom. Klienti aktívne i pasívne prežívajú nové podnety, čo vedie k rozširovaniu horizontu ich poznania a podpore ich sebauvedomovania, sebareflexii, ako i k zlepšeniu komunikácie a sociálnej interakcie.

Snoezelen terapia je zameraná na poskytnutie nádherných neobvyklých zmyslových zážitkov poskytovaných širokou škálou nízko i vysoko technologických produktov a zariadení, ktoré u klientov vyvolávajú zmyslové odpovede a reakcie. Cieľom môže byť samostatná terapia alebo podpora kompetencií klienta. Ide o jednu z najpríjemnejších a najpríjemnejších terapií.

SNOEZELLEN terapia pozostáva z nasledujúcich krokov:

1. Hodnotenie: zistenie zmyslového potenciálu a potrieb klienta na základe diagnostiky, pozorovania a Snoezelen dotazníkov. Diagnostika je veľmi dôležitým a rozhodujúcim

predpokladom k stanoveniu podporných a terapeutických opatrení. Do diagnostiky sú zapojení aj ostatní odborníci (psychológ, logopéd, fyzioterapeut, atď.), nevyhnutná je i spolupráca s rodinou.

Diagnostiku zameriavame na hlavné oblasti – na osobnú a rodinnú anamnézu klienta, vývin postihnutia, zisťujeme dôležité informácie týkajúce sa pohybových schopností, intelektuálneho vývinu, komunikácie, interakcie všetkých zmyslov, príjemných a nepríjemných podnetov, možnosti motivácie a podpory. Na základe diagnostiky si stanovíme ciele, ktoré chceme dosiahnuť.

2. Plánovanie aktivít s použitím zariadenia v kontexte hry, upokojenia, relaxu, stimulácie a posilnenia klientov cez ich zmysly.
3. Následné znovu hodnotenie po určitom čase (3-6 mesiacov).

Možnosti využitia relaxačnej miestnosti Snoezelen:

- ✓ Snoezelen prostredie ponúka množstvo možností využitia :
- ✓ Stimulácia (bazálna stimulácia) – celé vybavenie a zariadenia miestnosti pôsobia na klientov natoľko motivujúco, že majú chuť s nimi manipulovať a zároveň sa učiť, stimulovať jednotlivé zmysly alebo viaceré zmysly naraz – senzorická integrácia.
- ✓ Relaxácia – prostredie tiež navodzuje stav uvoľnenosti a dajú sa v ňom využiť viaceré relaxačné techniky.
- ✓ Terapia a rôzne formy intervencie kreatívnym spôsobom:
- ✓ psychomotorická terapia, mototerapia
- ✓ ergoterapia
- ✓ muzikoterapia
- ✓ dramoterapia
- ✓ terapia hrou
- ✓ biblioterapia
- ✓ arteterapia
- ✓ fyzioterapia
- ✓ animoterapia
- ✓ edukácia – najmä Montessori pedagogika
- ✓ tréning pamäti a vnímania
- ✓ diagnostika
- ✓ včasná intervencia
- ✓ motivácia (podpora a povzbudenie)
- ✓ plnohodnotné trávenie voľného času

Snoezelen poskytuje ideálne prostredie pre viaceré podporné terapeutické aktivity. Príjemná atmosféra prispieva k vytvoreniu osobného vzťahu a skôr dochádza k možnosti komunikácie a interakcie. Snoezelen priestor preto možno využiť na veľké množstvo aktivít, ako napríklad spoznať svoje telo, dotýkať sa a byť dotýkaný, použiť rôzne materiály ako zdroj hmatovej a sluchovej skúsenosti, svetelné a zvukové meditácie, rôzne tematické príbehy ako sú život v mori, život v Afrike, plavba na lodi a podobne. Na rozvoj fantázie, interakcie a komunikácie slúžia okrem svetelných , zvukových , čuchových a chuťových podnetov napríklad aj čítanie rozprávok, prerozprávanie, zahranie krátkej etudy, spájanie obrazov s hudbou. Na rozvoj koncentrácie slúžia rozličné uvoľňovacie, relaxačné a dychové techniky, ktorými sa dosahuje hlbší stav uvoľnenia.

Využitie miestnosti je aj v závislosti od toho, kto ju vedie. Ak sprievodca, ten skôr ponúka jednotlivé podnety a motivuje klienta. Ak terapeut, vtedy je potrebný vopred formulovaný cieľ na základe informácií o klientovi z predchádzajúcej diagnostiky. Jeho

úlohou je vybrať jednotlivé cvičenia alebo techniky, ktoré je však potrebné adresne meniť alebo doplniť podľa aktuálnej situácie a potrieb klienta. To si vyžaduje flexibilitu, fantáziu a kreativitu zo strany terapeuta

Rehabilitácia

Rehabilitačné pracovisko poskytuje svoje služby realizované fyzioterapeutmi pod externým vedením detského neurológa a rehabilitačného lekára týmto skupinám :

- ✓ deťom špeciálnej materskej školy,
- ✓ žiakom základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím a žiakom s autizmom,
- ✓ žiakom špeciálnej základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím ,
- ✓ žiakom praktickej školy,
- ✓ klientom ČŠPP so zdravotným znevýhodnením.

K službám rehabilitácie patrí **zapožičiavanie špeciálnych pomôcok** (Aris stolička, invalidné vozíky, invalidné detské kočiare, chodítka).

Na rehabilitačnom pracovisku sú žiakom a klientom poskytované **najmä tieto služby:**

- ✓ liečebná telesná výchova individuálne a v skupinách, cvičenie na prístrojoch: steper, elektrický chodník, posilňovací komplex, cyklotrenažér, trampolína,
- ✓ nácvik na ortopedických a protetických pomôckach a prístrojoch,
- ✓ vodoliečebná terapia- perličkový kúpeľ celotelový, perličkový kúpeľ nôh, kúpeľ vo vírivej vani,
- ✓ balneologická terapia – parafín,
- ✓ fyzikálna terapia – magnetoterapia, diadynamik, biolampa,
- ✓ masáž – klasická, mäkké techniky.

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím sa organizuje ako denná forma štúdia: - poldenná,
celodenná,
týždenná.

Po skončení poslednej vyučujúcej hodiny, krúžku žiaci odchádzajú do ŠKD, alebo odchádzajú domov sami alebo v doprovide rodiča/zákonného zástupcu.

Základnou organizačnou jednotkou v základnej škole pre žiakov s telesným postihnutím je vyučovacia hodina, ktorá má vymedzený čas 45 min. Hodiny sa striedajú podľa pevne stanoveného rozvrhu hodín schváleného riaditeľom školy. Medzi hodinami sú prestávky, počas ktorých dbá na bezpečnosť zdravia žiakov stanovený pedagogický dozor. Každá vyučovacia hodina je venovaná jednému predmetu.

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania, a ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku, aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzky.

9 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje seba rozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s telesným postihnutím, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Školský logopéd

- t. j. logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou a špecifickými vývinovými poruchami učenia. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl.

Pomocný zdravotnícky personál

- poskytuje individuálnu pomoc žiakovi s telesným

10 Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

ZŠ pre žiakov s TP sídli v budove č. 1 a v budove č. 2.

Budova č. 1

Člení sa na:

a.) Úsek výučby

- *malá telocvičňa* – rebriny, švédka debna, šmýkačka, suchý bazén, televízor, Xbox, kolobežky, bicykle, lavičky, žinenky, bránky,..
- *miestnosť Snoezelen*
- *učebne IKT, multimediálna učebňa, jazyková učebňa*– počítače, tablety, notebooky, interaktívne tabule, špeciálne klávesnice a myši pre žiakov s DMO a žiakov s postihnutím horných končatín, multifunkčné zariadenie, čítacia lupa, špeciálne výukové CD, DVD, digitálne učebnice, tablet.

- *cvičná kuchynka* – rekonštruovaná, s bezbariérovým prístupom, vybavená rúrou so sklokeramickou doskou, domácimi spotrebičmi, mikrovlnka, odšťavovač, mixér, sušička ovocia, žehliaca doska, žehlička.... ..

- *kancelária ČŠPP – psychológ, a vyšetrovacia miestnosť pre špeciálnych pedagógov ČŠPP* – sú vybavené potrebnými odbornými pomôckami a špeciálnym nábytkom,

- *triedy* : v budove č.1 (triedy ZŠ , ŠZŠ a triedy PŠ) sú veľkosťou prispôsobené počtu žiakov stanovených pre špeciálne školy s telesným a mentálnym postihnutím s priestorom pre relaxáciu s viacúčelovým výškovo nastaviteľným nábytkom a polohovateľnými ležadlami, pomôckami pre relaxáciu - sedacími vakmi, pohovkami, špeciálnymi prístrojmi, technikou, materiálmi a pomôckami podľa individuálnych potrieb žiaka. Vnútorne usporiadanie lavíc, osvetlenie /prírodné i umelé/ i umiestnenie tabúľ je v súlade s požiadavkami hygieny výchovno-vzdelávacieho procesu.

V triede na 3. podlaží je školská knižnica s učebnicami, odbornou a krásnou literatúrou, ktorú si môžu učitelia ako aj žiaci vypožičať.

ŠKD realizuje svoju činnosť v školských triedach.

- *rehabilitácia* – vodoliečba, telocvičňa, miestnosť pre externých lekárov, rebriny, masáže stoly, parafín, magnetoterapia, diadynamik, biolampa, steper, elektrický chodník, posilňovací komplex, cyklotrenažér, vodoliečba, perličkový kúpeľ celotelový, perličkový kúpeľ nôh, ortopedické a protetické pomôcky...

b.) Úsek vedenia školy:

- miestnosť zástupcu ZŠ pre žiakov s TP , ŠZŠ a PŠ

c.) Úsek pomocných priestorov:

- šatňa

- zariadenia na osobnú hygienu žiakov: sociálne zariadenia v členení chlapci, dievčatá, bezbariérové sociálne zariadenia

- zariadenia na osobnú hygienu zamestnancov a klientov

- kabinet

- miestnosť pre upratovačky

- sklad čistiacich a hygienických potrieb

- údržbárska dielňa

- výdajňa stravy

- školská jedáleň

- kotolňa

- miestnosť s pracovným náradím (motyky, lopaty, fúrik, metly, vedrá...)

- archív

- výťah.

Na prízemí pri výťahu je umiestnený zásobník s dezinfekčným prostriedkom.

Budova č. 2

a.) úsek výučby

- triedy pre žiakov s autizmom s podobným vybavením ako v budove č. 1

- triedy pre ŠMŠ

b.) Úsek vedenia školy:

- kancelária riaditeľky SŠ

c.) Úsek administratívy:

- kancelária pracovníčok THP a PaM

d) Úsek administratívy:

- kancelária sociálnej pracovníčky - kancelária prvého kontaktu s klientom
- *samostatné kancelárie ČŠPP* – logopéd, psychopéd, somatopéd

e.) Úsek pomocných priestorov:

- šatňa pre žiakov a zamestnancov školy
- zariadenia na osobnú hygienu žiakov: sociálne zariadenia v členení chlapci, dievčatá, bezbariérové sociálne zariadenie
- zariadenie na osobnú hygienu zamestnancov školy
- kotolňa
- kuchynka

Na prízemí je umiestnený zásobník s dezinfekčným prostriedkom.

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Priestory školy sú bezpečné a zdraviu vyhovujúce. Na začiatku školského roku sú pracovníci a žiaci školy poučení o bezpečnosti pri práci v triedach, odborných učebniach a telocvičniciach. Samostatné poučenie o BOZP sa uskutočňuje pred výletmi, exkurziami a spoločnými akciami. Jedenkrát do roka sa uskutočňuje cvičný požiarne poplach. Pravidelne sa organizujú revízie hasiacich prístrojov, hydrantov, bleskozvodov a elektrických zariadení. Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a požiarnej ochrane je neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania a praktickej prípravy v Praktickej škole. V priestoroch určených na praktickú prípravu sú vytvorené podmienky na bezpečnú prácu podľa platných technických predpisov. Žiaci sú každoročne na začiatku školského roka dôkladne oboznámení s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s hygienickými a technickými predpismi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení a používaním ochranných prostriedkov. Dodržiavanie týchto predpisov je potrebné neustále vyžadovať a kontrolovať. Ak práca vyžaduje priamy dozor, musí osoba poverená priamym dozorom dosiahnuť všetky pracovné miesta žiaka tak, aby mohla pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Žiaci majú zakázané vykonávať práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

Každé dva roky sú zamestnanci školy poučení o dodržiavaní bezpečnostných predpisov v súlade s platnou legislatívou BOZP, PO a CO.

Triedni učitelia na začiatku školského roka na prvých hodinách oboznámia žiakov s dodržiavaním bezpečnostných predpisov a s ochranou zdravia, čo potvrdia svojim podpisom v „Zázname o úvodnom oboznámení žiaka so školským poriadkom a všeobecnými zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia“. Rovnako postupujú aj vedúci záujmových útvarov a oboznamujú žiakov so zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia a bezpečnostných predpisov. Každá hodina v priestoroch, kde sa nachádzajú elektrospotrebiče /cv. kuchyňa, počítačová učebňa/ začína krátkym zopakovaním si BOZP pri práci s nimi.

Škola vedie knihu úrazov žiakov a zamestnancov a pri ich vzniku dodržiava súčasne platnú legislatívu, ktorá ustanovuje zamestnávateľovi povinnosti, ktoré musí zabezpečiť pri vzniku pracovného úrazu alebo školského úrazu.

Každá učebňa má vypracované osobitné opatrenia na dodržiavanie bezpečnosti, s ktorými sú žiaci oboznámení na prvej vyučovacej hodine. Prevádzkové poriadky sú umiestnené aj na ihrisku a v jednotlivých učebniach, žiaci sú poučení aj o dopravnej výchove o používaní al. nápojov, fajčení, manipulácii s ohňom, či elektrospotrebičmi a správaní sa v škole aj mimo.

12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím je vypracovaný na základe vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20277:13-10F0 splatnosťou od 1. 9. 2016.

13 Hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov s telesným postihnutím

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z požiadaviek školského zákona. Sústreďme sa na rozpracovanie hodnotenia žiakov formou hodnotiaceho triedneho portfólia.

Pri hodnotení výsledkov vzdelávania žiakov s telesným postihnutím používame **Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ**.

Pri skúšaní, hodnotení a klasifikácii žiackych učebných výkonov sa budeme aj naďalej riadiť zásadou, zisťovať a hodnotiť to, čo žiak vie. Podporovať jeho kladné stránky osobnosti, dbať na odstraňovanie negatívnych a preferovať individualitu každého dieťaťa.

Na zasadnutí pedagogickej rady si na začiatku každého školského roka odsúhlasíme hodnotenie a klasifikáciu správania a prospechu žiakov s telesným postihnutím vzhľadom k individuálnym potrebám jednotlivých tried, či žiakov.

Hodnotenie žiakov bolo prijaté na zasadnutí Pedagogickej rady dňa 24.08.2017.

- VIII.A /7.a 8.ročník/ ZŠ – všetci žiaci sú hodnotení známkou.

PRÍLOHY:

1. Inovovaný obsah vzdelávania pre žiakov s telesným postihnutím /7.ročník/.